

Newsletter IPs DATA speciál Nerovnosti ve vzdělávání

Poskytujeme datově-analytickou podporu jednotlivým útvarům ministerstva. Přispíváme k tvorbě politiky založené na důkazech.

Název projektu: *Datově-analytická podpora pro hodnocení a řízení vzdělávací soustavy ČR*
Registrační č. projektu: CZ.02.02.XX/00/22_005/0002901

Spolufinancováno
Evropskou unií

Ministerstvo
školství, mládeže
a tělovýchovy

edu.cz

Úvodní slovo

Vážené čtenářky, vážení čtenáři,

do rukou se Vám dostává speciální vydání newsletteru projektu IPs DATA, které se věnuje nerovnostem ve vzdělávání – od předškolního věku až po dospělost. Právě tento široký pohled považuji za klíčový. Vzdělávání totiž není jen izolovanou životní etapou, ale základem, který významnou měrou ovlivňuje kvalitu celého našeho života.

Nerovnosti ve vzdělávání zůstávají stále velkou výzvou a data nám opakovaně potvrzují, že rodinné zázemí má na výsledky žáků zásadní vliv. Proto je důležité, že analýza projektu IPs DATA nabízí ucelený pohled na dané téma, který je založený na důkladné práci s daty o vzdělávání s využitím pokročilých analytických metod. Díky tomu dokážeme jasně identifikovat klíčové faktory i jejich vzájemné souvislosti.

Velkou přidanou hodnotu této analytické práce vidím také v tom, že její výstupy nejsou určeny jen pro tvůrce politik na centrální úrovni, ale jsou dostupné i krajům, zřizovatelům, školám a široké veřejnosti. Prostřednictvím interaktivních dashboardů se tak každý může podívat na data v nejrůznějších souvislostech, což pomáhá činit informovaná rozhodnutí přímo tam, kde mají největší dopad – v praxi.

Na naši analytickou práci navázal také nedávný odborný panel projektu, který propojil zástupce veřejné správy, akademické sféry i neziskového sektoru. Diskuse potvrdila, že k porozumění nerovnostem ve vzdělávání nestačí jen kvalitní data. Neméně důležité je také sdílet zkušenosti napříč jednotlivými úrovněmi vzdělávacího systému i mezi resorty. Jen tak najdeme řešení, která budou skutečně účinná a dlouhodobě udržitelná.

V tomto newsletteru najdete kromě hlavních zjištění a výstupů z nové analýzy nerovností také zajímavosti z 9. odborného panelu, příklady rizikových vzdělávacích drah a pochopitelně i novinky z projektu. V neposlední řadě tento newsletter slouží rovněž jako pozvánka na webináře, kde se dozvíte, jak s našimi výstupy a daty pracovat v praxi.

Závěrem bych Vás rád pozval také do naší facebookové skupiny, kde sdílíme zajímavé příspěvky týkající se dat o školství, užitečné materiály, infografiky i pozvánky na naše akce.

Děkuji za Vaši přízeň a přeji příjemné čtení.

Václav Jelen

Vrchní ředitel sekce informatiky,
statistiky a analýz

Nerovnosti ve vzdělávání pod lupou dat

Analýza trendů v nerovnostech vzdělávací soustavy v českých regionech

Rozdíly ve vzdělávacích výsledcích žáků mají v českém školství dlouhodobý charakter. Významně souvisejí s rodinným zázemím dětí i regionem, ve kterém vyrůstají. Nová analýza projektu IPs DATA ukazuje, kde se situace postupně zlepšuje a kde přetrvávají výzvy, se kterými se školy a jejich zřizovatelé potýkají v každodenní praxi.

Výrazné rozdíly se objevují již v předškolním vzdělávání, účast dětí ve věku 2 až 5 let se mezi regiony ztelně liší. Tyto rozdíly souvisí nejen s dostupností mateřských škol, ale také s důvěrou rodičů v instituce předškolního vzdělávání a s dostupností služeb v menších obcích. Právě v rámci předškolního vzdělávání se ale často formují vzdělávací dráhy, které ovlivňují další školní úspěšnost.

Pozornost si dlouhodobě zaslouží také vysoký počet odkladů povinné školní docházky a proměnlivé financování podpůrných pozic, zejména asistentů pedagoga. Tyto faktory zvyšují nároky na řízení škol a komplikují systematickou práci s heterogenními třídami.

Analýza zároveň ukazuje i pozitivní změny. Výrazně roste úspěšnost žáků u maturit – zatímco v roce 2017 zvládlo společnou část zkoušky přibližně 85 % žáků, dnes je to již kolem 95 %. Školy mají zároveň lepší přístup k IT vybavení, roste stabilita vzdělávacích drah na středních školách a ubývá předčasných odchodů ze vzdělávání.

Význam regionů

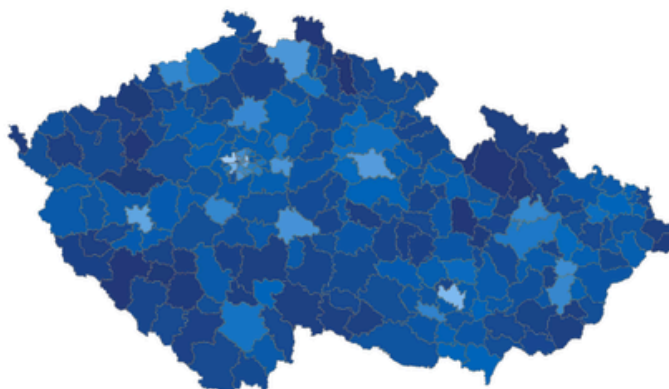
Regionální prostředí patří mezi klíčové faktory vzdělávacích nerovností. U základních škol nelze rozdíly ve výsledcích vysvětlit pouze jejich vnitřními charakteristikami, jako je velikost, personální zajištění či vybavení.

Část rozdílů souvisí přímo s prostředím, ve kterém škola působí. Naopak u středních škol mají rozdíly spíše strukturální a institucionální charakter, například v nabídce oborů či v stabilitě vzdělávací dráhy.

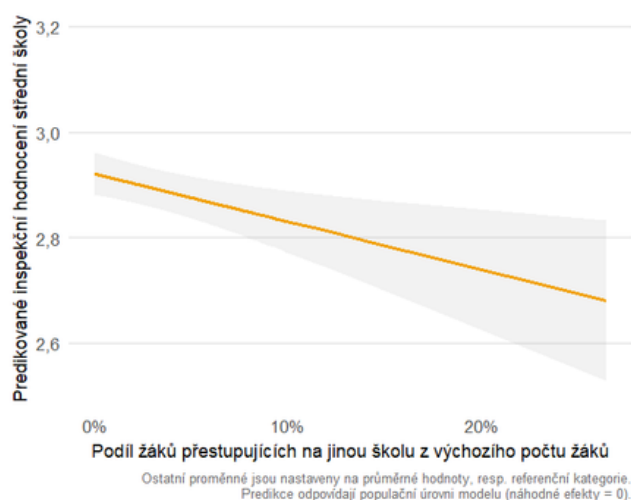
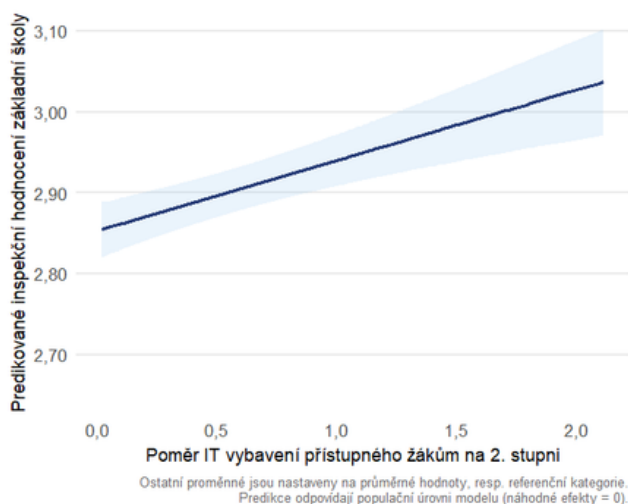
2024

Podíl zapsaných dětí k celkovému počtu zapisovaných dětí (zájemců) do MŠ

TOP15 ORP	Hodnota
Jilemnice	99,50 %
Rýmařov	97,96 %
Šumperk	97,19 %
Králíky	96,92 %
Frýdlant	96,85 %
Klatovy	96,44 %
Moravská Třebová	96,33 %
Podbořany	96,32 %
Horažďovice	95,65 %
Kralovice	95,22 %
Chomutov	94,89 %
Strakonice	94,57 %
Aš	94,16 %
Tanvald	93,66 %
Konice	92,93 %

Predikce hodnocení základních škol pro vybrané proměnné

Data tak potvrzují, že mezi jednotlivými kraji přetrvávají značné rozdíly. „Sociální specifika ve vysoké míře determinují rozdíly v jednotlivých regionech. Nejvyšší míru odchodů a přestupů mezi školami vidíme dlouhodobě zejména v Ústeckém a Karlovarském kraji,“ vysvětlil Václav Jelen, vrchní ředitel sekce informatiky, statistiky a analýz MŠMT.

Vliv na celý život

Nerovnosti ve vzdělávání se významně promítají i do dospělého života. Úroveň dovedností dospělé populace určuje hlavně nejvyšší dosažené vzdělání. Nízká úroveň vzdělání výrazně zvyšuje riziko, že dospělý nebude mít potřebné kompetence pro aktivní fungování v moderní společnosti či pro svobodnou volbu zaměstnání.

Nerovnosti v dospělé populaci ovlivňuje také rodinné zázemí, zejména vzdělání rodičů, které přispívá k mezigeneračnímu přenosu znevýhodnění. Naopak pozitivní roli hraje účast na dalším vzdělávání, učení se v zaměstnání i aktivní využívání zkoumaných dovedností v každodenním životě a v práci.

Data jako opora pro řízení škol

Důležitým výstupem analýzy jsou nové interaktivní datové nástroje, které jsou k dispozici nejen ministerstvu, ale také zřizovatelům a samotným školám. Interaktivní dashboards umožňují sledovat vývoj konkrétních škol v čase, porovnávat regiony a identifikovat oblasti, kde se daří, i místa, která vyžadují cílenou podporu.

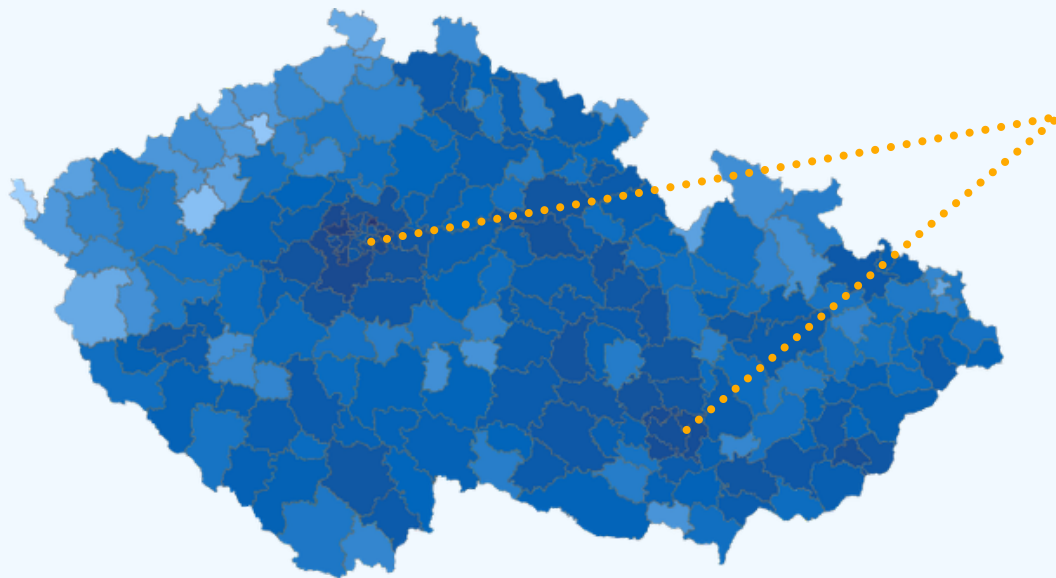
Pro ředitele škol i zřizovatele se tak data stávají praktickým nástrojem pro strategické rozhodování. Popis všech nástrojů pro sledování a vyhodnocování nerovností ve vzdělávání najdete na dalších stranách tohoto newsletteru.

**Veškeré výstupy
z analýzy
nerovností
najdete zde.**

Nerovnosti ve vzdělávání a jednotná přijímací zkouška

Podíl deváťáků, kteří se účastnili JPZ a dosáhli alespoň mediánu výsledků (v součtu za český jazyk a matematiku), 2025

PRAHA A BRNO

vybočují – nadmediánové hranice dosahuje asi **65 % žáků.**

Nedostatek kapacit a vysoká poptávka vedou k dlouhodobé intenzivní přípravě i vyšší psychické zátěži žáků.

SILNÉ POPULAČNÍ ROČNÍKY

Do SŠ nastupují populačně silné ročníky.

VYSOKÁ KONKURENCE

Je vysoká konkurence zájemců, zejména o gymnázia a lycea.

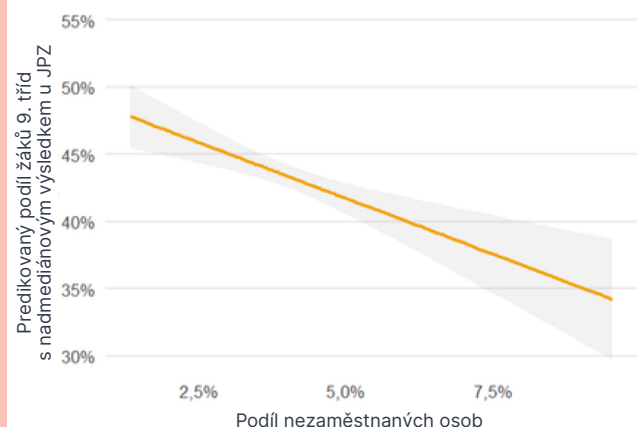
PŘETLAK U PŘIJÍMAČEK

Přetlak prohlubuje rozdíly ve výsledcích, řada žáků se nedostane na svou preferovanou školu.

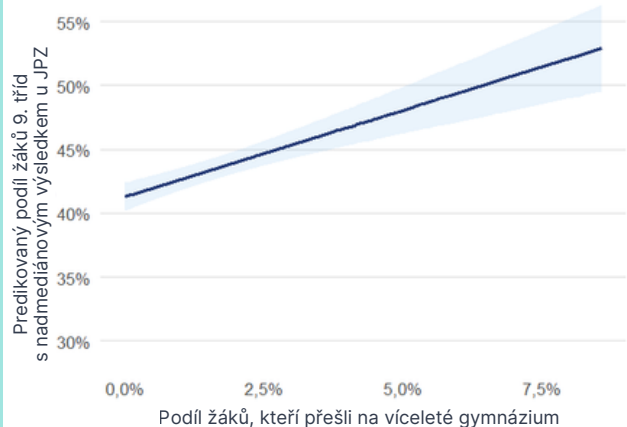

KAPACITNÍ NEDOSTATKY

Kapacitní problémy gymnázií souvisejí i s koncentrací obyvatel s VŠ vzděláním, kteří mají vyšší ambice na vzdělání svých dětí.

Sociální znevýhodnění má největší negativní vliv na výsledky žáků u JPZ. Konkrétně jde o vyšší podíl nezaměstnaných osob a osob v exekuci v dané lokalitě.

Lepší výsledky souvisejí s vyšším podílem žáků přecházejících na víceletá gymnázia. Nabízí se hypotéza, že školy, které dobře připravují na víceletá gymnázia, dokážou tyto postupy využít i u deváťáků.

Spolufinancováno
Evropskou unií

Ministerstvo
školy, mládeže
a tělovýchovy

edu.cz

Výstupy z analýzy nerovností

Analýza projektu IPs DATA přináší ucelený pohled na nerovnosti ve vzdělávání – jak v regionálním školství, tak v dospělé populaci. Výstupy zahrnují analytickou zprávu, interaktivní dashboardy, metodologii i datové soubory. **Vše najdete přehledně na Edu.cz.**

Analytická zpráva

Shrnuje hlavní zjištění a zasazuje je do kontextu vzdělávací politiky. Cílem analýzy je mimo jiné vytvořit soubor klíčových ukazatelů, které umožní dlouhodobě sledovat nerovnosti ve vzdělávání a hodnotit dopady legislativních opatření.

V oblasti regionálního školství se zaměřuje na pět klíčových témat: přístup k předškolnímu vzdělávání, předpoklady pro úspěšný průchod vzdělávacím systémem, začleňování žáků se speciálními vzdělávacími potřebami, podpora školního klimatu a evaluace škol na základě výsledků žáků.

Samostatná část se věnuje dospělé populaci na základě dat z mezinárodního šetření PIAAC.

Sleduje čtenářskou a numerickou gramotnost i schopnost řešit problémy v kontextu každodenního života.

Mikrodata

Zpřístupňujeme také datové soubory pro další využití v akademickém výzkumu. K dispozici jsou datové soubory s vypočtenými ukazateli nerovností ve vzdělávání jak pro regionální školství (MŠ, ZŠ i SŠ), tak pro dospělé populaci. Data umožňují vlastní analýzy a hlubší zkoumání souvislostí.

Technická zpráva metodologie

Zpráva detailně popisuje použité analytické a statistické postupy, včetně regresních modelů. Součástí jsou i doplňující grafy a tabulky výpočtů pro obě části analýzy.

Dashboard nerovností

Interaktivní dashboard umožňuje jednoduše pracovat s daty do větší hloubky. Uživatel může vybírat ukazatele, filtrovat data podle regionů či dalších charakteristik a sledovat různé souvislosti. Dashboard nerovností v regionálním školství kopíruje pět tematických oblastí analýzy. Obsahuje i souhrnný přehled na úrovni jednotlivých škol.

Na dalších stranách newsletteru si prohlédněte návody, jak používat interaktivní dashboardy.

Dashboard nerovností v regionálním školství

1. Po otevření aplikace si uživatel na hlavní stránce zvolí téma.

Analýza trendů v nerovnostech vzdělávací soustavy v českých regionech Analýza národních dat časové povahy v oblasti vzdělávání - pilotáž I

1.

Název projektu: Datově-analytická podpora pro hodnocení a řízení vzdělávací soustavy ČR
Registrační číslo projektu: CZ.02.02.XX/00/22_005/0002901

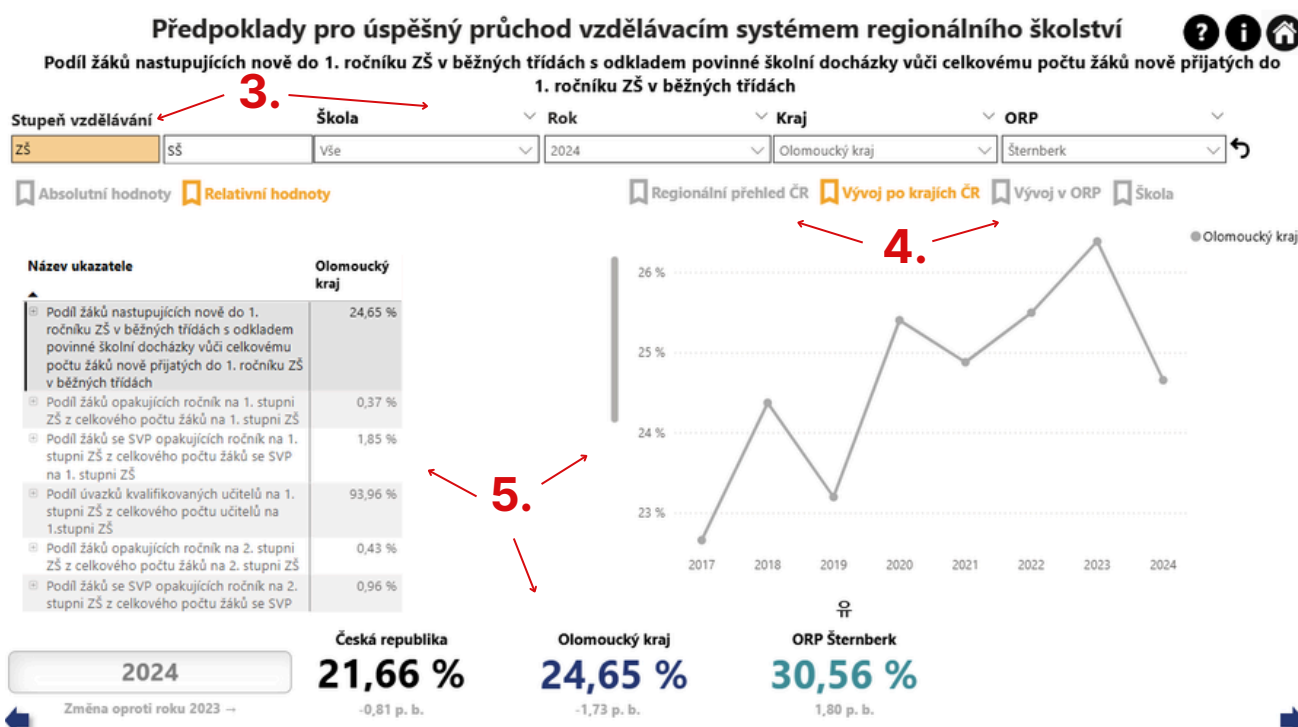
2. Mezi stránkami je poté možné přecházet pomocí navigačních šipek nebo tlačítka Domů.

3. V jednotlivých tématech lze přepínat mezi absolutními a relativními hodnotami v maticové tabulce, která zároveň slouží jako filtr ukazatelů i institucí.

4. Data lze zobrazit jako regionální přehled, vývoj v krajích či ORP nebo na úrovni školy.

5. Vizualizace dále obsahují interaktivní prvky s doplňujícími informacemi a informační karty s hodnotami za ČR, kraj, ORP i školu. Po najetí šipkou na graf se vám zobrazí doplňující informace.

2.

Dashboard nerovností v dospělé populaci

Dashboard ukazuje klíčové dovednosti dospělé populace podle úrovně vzdělání či věkových kategorií a zvolené proměnné (například účasti v dalším vzdělávání). Zobrazuje také data k funkční gramotnosti. Ta představuje schopnost člověka efektivně využívat dovednosti čtení, psaní a počítání při řešení praktických úkolů a situací, se kterými se setkává v každodenním životě.

1. V dashboardu nerovností dospělé populace si uživatel nejprve nastaví proměnnou, kterou chce sledovat.
2. Následně si zvolí typ gramotnosti (čtenářskou, numerickou nebo gramotnost v oblasti řešení problémů). Na základě této volby se následně zobrazí grafy s průměrnými hodnotami daného typu gramotnosti.
3. V další úrovni zobrazení jsou průměrné hodnoty gramotnosti pro vybranou proměnnou rozděleny podle úrovně vzdělání nebo podle základních věkových skupin.
4. Poslední typ vizualizace zobrazuje podíl osob s funkční gramotností podle tříděných proměnných.

Nabídka webinářů – naučte se pracovat s daty o nerovnostech ve vzdělávání

Pro zájemce připravujeme sérii webinářů o tom, jak pracovat s daty o nerovnostech ve vzdělávání. Na webinářích Vám ukážeme, jak je efektivně využít analytické výstupy, interaktivní dashboardy a otevřené datové soubory podle vašich potřeb. Máte o akci zájem? **Prosíme vyplňte tento krátký formulář.**

Podle zájmu uděláme tyto typy webinářů:

1. JAK V DATECH SLEDOVAT SYSTÉMOVÉ ZMĚNY VE VZDĚLÁVÁNÍ

Tento webinář je ideální pro analytiku, výzkumníky a všechny, kteří strategicky plánují vzdělávací politiku na národní či krajské úrovni nebo se zajímají o provazbu mezi regionálním školstvím a kompetencemi dospělých. Představíme si metodiku analýzy, data z regionálního školství z několika zdrojů (MŠMT, ČŠI, CZVV a další) a jejich unikátní propojení. Zásadní část webináře budeme věnovat vysvětlení kritérií pro výběr škol do analytických souborů, aby účastníci webináře otevřené datové sady dokázali správně využívat pro vlastní nezávislé výpočty. Shrneme klíčová zjištění o nerovnostech v regionálním školství s přesahem do dospělé populace (mezinárodní šetření PIAAC).

2. PRÁCE S INTERAKTIVNÍM DASHBOARDEM: NEROVNOSTI V REGIONECH A SOCIOEKONOMICKÝ KONTEXT

Tento webinář je ideální pro zástupce krajů, MAP, MAS, zřizovatelů více škol a všechny, kteří potřebují rychlý vizuální přístup k datům pro své konkrétní území. Zaměříme se hlavně na praktickou práci s dashboardem regionálního školství. Krok za krokem si ukážeme, jak vyfiltrovat data pro konkrétní kraj či obec s rozšířenou působností. Důraz budeme klást na správné čtení školských dat o pozadí socioekonomických ukazatelů území. Rovněž si vysvětlíme specifika dat za oblast předškolního vzdělávání, která jsou z důvodu velikosti škol dostupná pouze za úroveň ORP a krajů.

3. JAK ČÍST VÝSLEDKY ZA ŠKOLU

Tento webinář je ideální pro účastníky z řad vedení škol, zástupce zřizovatelů nebo zaměstnance v MAP/MAS. Ukážeme si, jak mohou zřizovatelé porovnávat výsledky svých základních a středních škol s průměrem obce s rozšířenou působností či kraje. Budeme společně diskutovat nad tím, jak z dat vytvořit bezpečný nástroj pro rozvoj školy, který by odpovídal požadavkům škol a jejich zřizovatelů.

4. PRÁCE S DATY O DOVEDNOSTECH DOSPĚLÝCH (PIAAC)

Tento webinář je ideální pro zájemce o samostatnou práci s daty o nerovnostech v dospělé populaci. Zaměříme se na praktickou práci s výstupy z mezinárodního šetření dospělých PIAAC. Ukážeme si, jak číst data v interaktivním dashboardu, který umožňuje filtrovat čtenářskou, numerickou a digitální gramotnost podle sociodemografických znaků (např. věk, dosažené vzdělání, profese). Představíme si také datový soubor ukazatelů na národní úrovni, který účastníci mohou využít pro vlastní analytické potřeby.

Rizikové vzdělávací dráhy

Následující tři příběhy představují smyšlené vzdělávací dráhy žáků Filipa, Adély a Martina, které přibližují různé podoby rizik a nerovností ve vzdělávání.

Přestože jde o fiktivní postavy, jejich zkušenosti vycházejí ze situací, s nimiž se v českém vzdělávacím systému může setkat mnoho dětí a mladých lidí. Nerovnosti, které se objeví už ze začátku vzdělávání, se často přenášejí i do dalších let a postupně se prohlubují, což se může v dospělosti promítat do dalších problémů, například při uplatnění na trhu práce nebo v celkové životní situaci.

FILIP	ADÉLA	MARTIN
MŠ		
Nástup v 5 letech, rodičům to nepřišlo důležité	Až od 5 let, kapacity byly plné a MŠ daleko	Od 3 let, potíže s komunikací, ale zvykl si
1. STUPEŇ ZŠ		
Potíže v kolektivu, více spolužáků se speciálními vzdělávacími potřebami	Velký počet žáků ve třídě, učitelka se věnuje hlavně vyrušujícím	Učitelka mu pomohla s přechodem na ZŠ, od 1. třídy začíná s kroužky
2. STUPEŇ ZŠ		
Spolužáci se mu vysmívají kvůli rodinnému zázemí, chybí školní psycholog; opakuje 7. ročník	Velká část třídy odešla na víceleté gymnázium, učivo probírají pomaleji; stres z přijímaček	Agrese ve třídě, v PPP diagnostikována porucha autistického spektra; se třídou pracuje psycholog
SŠ		
SŠ ho nebaví, kvůli neomluveným absencím vyloučen	Nedostala se na gymnázium, chodí do obchodní akademie	Díky nadání a pomoci školy se dostane na hudební konzervatoř
DOSPĚLOST		
Nemá odbornou kvalifikaci, pouze brigády, často na úřadu práce, gramotnosti se zhoršují	Studium VOŠ, obor ji nebaví, hůře placené práce, chybí průběžný rozvoj dovedností	Studium VŠ, poté práce v ZUŠ, průběžné vzdělávání a zvyšování gramotnostních úrovní

FILIP

Filip se narodil v Ústeckém kraji do rodiny s nestabilními příjmy. Rodiče ho nechtěli dát do mateřské školy, protože nejsou zaměstnaní a mohou ho hlídat doma. Filip proto nastupuje do mateřské školy až v pěti letech do posledního povinného ročníku a dochází tam jen sporadicky.

Na prvním stupni základní školy má dlouhodobé potíže se začleněním do kolektivu. Ve třídě si nevěří, působí nejistě a při práci se nedokáže soustředit. Když narazí na náročnější úkol nebo nové učivo, často se „zasekne“ a svou frustraci dává najevo rezignací nebo podrážděností. Komunikace o jeho potížích je velmi omezená. Filip své problémy neumí nebo nechce sdílet ani s učiteli, ani doma. Ve třídě je více žáků se speciálními vzdělávacími potřebami a ze sociálně znevýhodněného prostředí. Výuka je proto náročná, přestože ve třídě pomáhá asistent pedagoga – ten však není přítomen ve všech hodinách.

Ve škole nepůsobí školní psycholog ani sociální pedagog, přestože existují možnosti financování podpůrných profesí například prostřednictvím tzv. šablon. Spolužáci se mu kvůli jeho sociálnímu zázemí posmívají a navazování přátelství je pro něj obtížné. Škola nenabízí mimoškolní aktivity a placené kroužky si jeho rodina nemůže dovolit. Filip začíná mít problémy s docházkou, a nakonec musí opakovat sedmý ročník.

Na střední škole nastoupí do tříletého učebního oboru autolakýrník, protože má rád auta. Kvůli šikaně, nezájmu o obor a možnosti vydělávat jinde však začíná často chybět. Kvůli neomluveným absencím je nakonec ze školy vyloučen.

Nedokončí tak kvalifikaci, která by mu pomohla získat lépe placenou práci. Vydělává si pouze brigádami bez dalšího rozvoje dovedností. Jeho situace se postupně zhoršuje a dochází i k poklesu jeho gramotnostních dovedností. Často končí na úřadu práce, protože se mu nedaří najít stabilní zaměstnání.

ADÉLA

Adéla se narodila v populačně silném ročníku do rodiny střední třídy asi 20 kilometrů od Prahy. Rodiče ji chtěli dát od tří let do mateřské školy, ale ta nejbližší měla plnou kapacitu a na ranní dojíždění do té vzdálenější nemají čas. Soukromá mateřská škola je pro rodinu finančně nedostupná, a tak Adélu často hlídá babička. Do školky nastupuje až v 5 letech, a raději si sama prohlíží knížky, než aby si hrála s ostatními dětmi.

Při přechodu na základní školu má proto problém začlenit se do kolektivu. Ve třídě je 27 žáků a učitelka se často věnuje hlavně vyrušujícím spolužákům. Adéla dojíždí do školy do Prahy, takže kvůli času strávenému na cestě nemá tolik času na kroužky.

Uvažuje o přijímacích zkouškách do osmiletého gymnázia, ví však, že na vysněnou školu je velký přetlak. Příprava je pro ni velmi stresující, a nakonec se rozhodne zůstat v základní škole. Deset spolužáků ale odejde na víceleté gymnázium a třída je sloučena s paralelní. Učitelé pak probírají učivo pomaleji než dříve.

Adéla neuspěje ani u přijímacích zkoušek na čtyřleté gymnázium. Protože ještě nemá jasnou představu o budoucí profesi, zvolí vzdělávání v obchodní akademii. Během studia zjistí, že ji ekonomická teorie nebaví a že ji nechce dále studovat na vysoké škole. Školu sice dokončí, ale účetnictví ani management ji k srdci zrovna nepřirostly.

Nakonec se rozhodla pro studium na blízké vyšší odborné škole humanitního směru. Po jejím absolvování začne pracovat na administrativních pozicích, které postupně střídá. Tyto práce jsou však nízce finančně ohodnocené a firmy nenabízí výraznější podporu dalšího vzdělávání. Postupně tak nedochází k systematickému rozvoji jejích dovedností a její profesní směřování zůstává spíše nenaplněné.

MARTIN

Martin se narodil v Olomouci a vyrůstal pouze se svou maminkou samoživitelkou. Ta musela chodit do práce od jeho útlého věku, a proto ho zapsala do mateřské školy už ve třech letech. Martin má zpočátku potíže v komunikaci s ostatními dětmi, má však dostatek času si na kolektiv zvyknout a postupně se začlenit.

Při nástupu na základní školu proto větší problémy nemá. Ve třídě je menší počet žáků a učitelka mu s adaptací pomáhá. Ve škole začne chodit na kroužek zobcové flétny, kde postupně vyniká nad ostatními dětmi. Po pěti letech tak začíná hrát i na klarinet v základní umělecké škole. Na druhém stupni si nová třídní učitelka všimne, že je někdy agresivní vůči spolužákům a pociťuje úzkost při jakýkoliv změnách. Doporučí proto jemu i jeho matce návštěvu pedagogicko-psychologické poradny, kde mu diagnostikují poruchu autistického spektra.

Škola následně začíná využívat podporu školního psychologa financovaného prostřednictvím tzv. „šablon“. Ten dlouhodobě pracuje s Martinem i jeho spolužáky a pomáhá zmírnit dopady jeho problémového chování. Martin nemá rád změny, proto pro něj jsou přijímací zkoušky na střední školu stresující. Kariérní poradce na škole ví o jeho zájmu o hudbu, proto mu doporučí uměleckou konzervatoř. Díky podpoře rodiny i školy nakonec přijímací zkoušky zvládne.

Studium hudby ho baví a škola poskytuje systematickou podporu studentům se specifickými potřebami. Postupně zjišťuje, že ho kromě hry na klarinet zajímá také hudební teorie a další nástroje. Po maturitě se rozhodne pokračovat na vysoké škole a na pedagogické fakultě začíná studovat hudební výchovu se zaměřením na vzdělávání.

Během studia dál rozvíjí své dovednosti. Po absolvování získává několik pracovních nabídek, a nakonec začne učit v základní umělecké škole hru na klarinet a hudební nauku. Protože ho práce baví a průběžně se v ní vzdělává, nadále rozvíjí a zvyšuje svoje gramotnosti úrovně.

Proběhlý odborný panel

Nerovnosti ve vzdělávání napříč životem: od předškoláka k dospělému

V druhé polovině března uspořádal projekt IPs DATA již 9. odborný panel, který byl tentokrát zaměřen na téma nerovností ve vzdělávání. Na Ministerstvu školství, mládeže a tělovýchovy se setkali zástupci státní správy, krajů, škol i odborné veřejnosti. Cílem nebylo jen sdílení aktuálních poznatků, ale i hledání konkrétních kroků ke snižování nerovností.

Vrchní ředitel Václav Jelen během svého úvodního slova zdůraznil význam systematické práce s daty a potřebu zajistit rovné šance pro všechny děti bez ohledu na jejich zázemí. Právě kvalitní data a jejich interpretace jsou podle ministerstva klíčové pro nastavování efektivních vzdělávacích politik.

V dopolední části představili analytici IPs DATA pozitivní trendy i výzvy nerovností v regionálním školství. V panelové diskusi odborníci z vysokých škol, neziskových organizací i MŠMT otevřeli otázku dostupnosti dat na regionální a lokální úrovni.

Přístup k datům zlepší interaktivní dashboardy, které budou sloužit ředitelům i zřizovatelům škol a tvůrcům vzdělávacích politik. Výzvou ale zůstává propojení různých datových zdrojů napříč institucemi.

Odpolední blok panelu ukázal, jak se vzdělávací nerovnosti promítají i do dospělosti. Klíčovou roli tak hraje nejvyšší dosažené vzdělání a účast na dalším vzdělávání. Ty pak i u dospělé populace významně ovlivňují úroveň sledovaných dovedností.

Během panelové diskuse se odborníci zaměřili na posun výsledků mezi prvním a druhým cyklem mezinárodního šetření PIAAC i na důležitost sběru dat nejen o dosaženém vzdělání, ale také o jeho typech a oborech.

Odborný panel tak potvrdil, že snižování nerovností vyžaduje spolupráci a efektivní využívání dat napříč celým systémem. Celý záznam, prezentaci, brožuru a další materiály k 9. odbornému panelu najdete na [stránkách projektu](#).

Veškeré materiály k 9. odbornému panelu najdete zde.

Novinky v projektu IPs DATA

Projekt IPs DATA běží na plné obrátky, aby Vám mohl i nadále přinášet aktuální data ze vzdělávání, která pomáhají lépe porozumět dění ve školství. Naším cílem je poskytovat srozumitelné a užitečné informace jak odborné veřejnosti, tak i širšímu publiku, které se o vzdělávání zajímá.

SEKUNDÁRNÍ ANALÝZY TIMSS (4. A 8. ROČNÍK)

Nové sekundární analýzy z mezinárodního šetření TIMSS ukazují, že výsledky českých žáků ovlivňuje nejen socioekonomický status žáka, ale také faktory jako je únava, hlad či časté absence. Potvrzují důležitost přípravy i v předškolním věku, která se promítá do dalšího vzdělávání dětí. Upozorňují také na rozdíly mezi výsledky chlapců a dívek a zdůrazňují potřebu podporovat sebejistotu žáků v matematice i přírodovědě.

NOVÁ DATA ZA ROK 2025 V APLIKACI EDUDATA

Aplikaci EduData jsme aktualizovali o nejnovější dostupná data za rok 2025. Uživatelé tak mají k dispozici aktuální přehled datových proměnných z výkonových výkazů za posledních 11 let, které mohou využít pro analýzy, rozhodování i další práci v oblasti vzdělávání.

UKONČENÍ SBĚRU DAT O WELLBEINGU

Sběr dat v rámci šetření zaměřeného na wellbeing žáků byl úspěšně dokončen. Dotazník vyplnilo více než 12 tisíc žáků, kteří sdíleli své zkušenosti s tím, jak se jim ve škole daří. V současnosti probíhá čištění a zpracování dat. Děkujeme všem školám, které se do šetření zapojily.

Více novinek a průběžné informace o projektu najdete na [projektovém webu](#) i na [Facebooku](#). Máte zájem o newsletter a pozvánky na akce IPs DATA? [Přihlaste se k jejich odběru](#). Děkujeme za Váš zájem a přízeň.

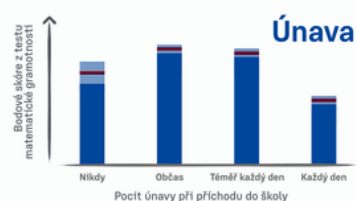
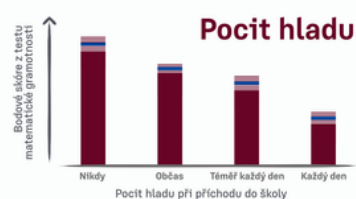
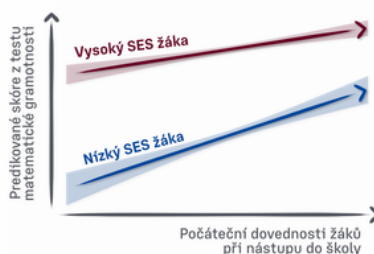
Předškolní vzdělávání a proč je důležité?

Docházka do mateřské školy či dětské skupiny je základem systematické přípravy.

Tvoří rozdíl až dvou gramotnostních úrovní v pozdějších výsledcích žáků v testech gramotnosti.

Kompenzuje nerovnosti u žáků z méně podnětného rodinného prostředí.

Dobry start pomáhá k lepším výsledkům žáků bez ohledu na rodinné zázemí

Kontakty

IPs DATA

Poskytujeme datově-analytickou podporu jednotlivým útvarům ministerstva.
Přispíváme k tvorbě politiky založené na důkazech.

SEKCE INFORMATIKY, STATISTIKY A ANALÝZ

Václav Jelen
vrchní ředitel sekce
vaclav.jelen@msmt.gov.cz

ODBOR ŠKOLSKÉ STATISTIKY A ANALÝZ

Petra Müllerová
ředitelka odboru
petra.mullerova@msmt.gov.cz

ODBOR ŠKOLSKÉ STATISTIKY A ANALÝZ

Hana Jelínková
hlavní manažerka projektu
hana.jelinkova@msmt.gov.cz

ODĚLENÍ ANALYTICKÉ PODPORY A PROJEKTOVÝCH VÝSTUPŮ

Stanislav Volčik
vedoucí oddělení
stanislav.volcik@msmt.gov.cz

ODĚLENÍ SEKUNDÁRNÍCH ANALÝZ

Daniel Marek
vedoucí oddělení
daniel.marek@msmt.gov.cz